

ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра «Іноземні мови»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**для організації самостійної роботи
студентів 1-2 курсів з англійської мови**

Харків 2010

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Іноземні мови» 30 жовтня 2008 р., протокол № 3.

Видання підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни і є складовою частиною навчально-методичного комплексу дисципліни „Англійська мова”.

Методичні вказівки призначені для ознайомлення студентів з програмою курсу «Англійська мова», вимогами згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти щодо рівнів володіння мовою, системою та критеріями оцінювання, рекомендованою літературою до практичних занять і до самостійної роботи студентів.

Укладач

старш. викл. О.В. Коростильова

Рецензент

доц. С.М. Донець

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для організації самостійної роботи
студентів 1-2 курсів з англійської мови

Відповідальний за випуск Коростильова О.В.

Редактор Губарева К.А.

Підписано до друку 10.12.08 р.

Формат паперу 60x84 1/16 . Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,5. Обл.-вид.арк. 1,75.

Замовлення № Тираж 50. Ціна

Видавництво УкрДАЗТу, свідоцтво ДК № 2874 від. 12.06.2007 р.

Друкарня УкрДАЗТу,
61050, Харків - 50, майдан Фейєрбаха, 7

**УКРАЇНЬСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра “Іноземні мови”

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для організації самостійної роботи
студентів 1-2 курсу з англійської мови

(англійська мова)

Харків, 2008 р.

Методичні вказівки для організації самостійної роботи студентів 1-2 курсу з англійської мови (англ. мова). - Х.: УкрДАЗТ, 2008

Видання підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни і є складовою частиною навчально-методичного комплексу дисципліни “Англійська мова”.

Методичні вказівки призначені для ознайомлення студентів з програмою курсу «Англійська мова», вимогами згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти щодо рівнів володіння мовою, системою та критеріями оцінювання, рекомендованою літературою до практичних занять і до самостійної роботи студентів.

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри “Іноземні мови” 30.10.2008, протокол №3

Укладач:

старш. викл. О.В. Коростильова

Рецензент:

доц., к.ф.н. С.М. Донець

ВСТУП

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Англійська мова» складені з урахуванням вимог часу відповідно до навчального плану Української державної академії залізничного транспорту. Вони включають стислий виклад вимог згідно із загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти щодо рівнів володіння мовою, програму курсу, систему та критерії оцінювання, рекомендовану літературу до практичних занять і до самостійної роботи студентів.

Оволодіння знаннями з курсу навчальної дисципліни «Англійська мова» є необхідною складовою професійної культури інженера та його високої кваліфікації як спеціаліста. Програма вивчення іноземної мови передбачає підготовку студентів до використання іноземної мови в майбутній діяльності, тобто формування необхідних навичок професійно орієнтованого усного та письмового спілкування.

Розширення Європи привело до радикальних змін у сфері освіти. Створення до 2010 року європейського простору вищої освіти (Болонья, 1999 рік) висуває складні завдання щодо збільшення мобільності студентів, більш ефективного міжнародного спілкування, легшого доступу до інформації та більш глибокого взаєморозуміння.

Програма курсу була розроблена згідно з рекомендаціями Міністерства освіти і науки України для вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців різних спеціальностей (*English for Specific Purposes (ESP) National Curriculum for Universities. Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv – 2005*). Ця програма враховує рівень володіння мовою у тому вигляді, в якому вони були конкретизовані у загальноєвропейських рекомендаціях з мовною освіти (таблиця 1).

Таблиця 1

Елементарний користувач	A1 – інтродуктивний («відкриття»)
	A2 – середній («виживання»)
Незалежний користувач	B1 – рибіжний
	B2 – просунутий
Досвідчений користувач	C1 – автономний
	C2 – компетентний

Відповідно до Державного стандарту базової та повної середньої освіти від 2004 року, рівень володіння мовою випускниками шкіл має відповідати рівню B1+. Оскільки Україна заявила про свій намір стати рівноправним партнером у рамках Болонського процесу, то очікується, що українські вищі навчальні заклади будуть здійснювати навчальний процес відповідно до європейських стандартів володіння мовою. Враховуючи результати національної реформи викладання англійської мови у загальноосвітніх школах та беручи до уваги міжнародну практику мовної освіти у ВНЗ, програма констатує, що мінімально прийнятий рівень володіння мовою для бакалавра є B2 (незалежний користувач).

Вихідний рівень володіння мовою B2 для бакалаврів слід оцінювати під час випускного кваліфікаційного іспиту в кінці курсу. Мовну компетенцію випускників слід перевіряти відповідно до стандартів досягнень, складених на базі галузевих стандартів вищої освіти з посиланнями на критерії рівня B2 загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (2001 р.).

Для отримання ступеня бакалавра, разом з усіма іншими професійними вміннями, студент повинен бути здатним ефективно спілкуватися англійською мовою у професійному середовищі, щоб: 1) обговорювати навчальні та пов'язані зі спеціалізацією питання для того, щоб досягти порозуміння зі співрозмовником; 2) готувати публічні виступи з низки великої кількості галузевих питань, застосовуючи відповідні засоби вербальної комунікації та адекватні форми ведення дискусій і дебатів; 3) знаходити нову текстову,

графічну, аудіо- та відеоінформацію, що міститься в англomовних галузевих матеріалах (як у друкованому, так і в електронному вигляді), користуючись відповідними пошуковими методами і термінологією; 4) аналізувати англomовні джерела інформації для отримання даних, що є необхідними для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень; 5) писати професійні тексти і документи англійською мовою з низки галузевих питань; 6) писати ділові та професійні листи, демонструючи міжкультурне розуміння та попередні знання у конкретному професійному контексті; 7) перекладати англomовні професійні тексти рідною мовою, користуючись двомовними термінологічними, електронними словниками та програмним забезпеченням перекладацького спрямування.

Мовленнєві вміння після закінчення курсу включають чотири критерії: *аудіювання, говоріння, читання та письмо*.

Аудіювання передбачає, що студент: 1) розуміє основні ідеї та вміє розпізнавати відповідну інформацію у ході детальних обговорень, дебатів, офіційних доповідей, лекцій, бесід, що за темою пов'язані з навчанням та спеціальністю; 2) розуміє у деталях телефонні розмови, які виходять за межі типового спілкування; 3) розуміє загальний зміст і більшість суттєвих деталей в автентичних радіо- і телепередачах, пов'язаних з академічною та професійною сферами; 4) розуміє досить складні повідомлення та інструкції в академічному та професійному середовищі; 5) розуміє намір мовця і комунікативні наслідки його висловлювання; 6) визначає позицію і точку зору мовця; 7) розрізняє різні стилістичні реєстри в усному та письмовому спілкуванні з друзями, незнайомцями, колегами, працедавцями та з людьми різного віку і соціального статусу, маючи при цьому різні навички спілкування.

Говоріння може бути поділене на *діалогічне* та *монологічне* мовлення. *Діалогічне* мовлення передбачає, що студент: 1) реагує на основні ідеї та розпізнає суттєво

важливу інформацію під час детальних обговорень, дискусій, офіційних переговорів, лекцій, бесід, що пов'язані з навчанням та професією; 2) чітко аргументує актуальні теми в академічному та професійному житті (напр., в семінарах, дискусіях); 3) поводить адекватно у типових світських, академічних і професійних ситуаціях (напр., на засіданнях, перервах на каву, вечірках); 4) реагує на телефонні розмови, які виходять за межі типового спілкування; 5) телефонує з конкретними цілями академічного і професійного характеру, висловлює думку щодо змісту автентичних радіо- і телевізійних програм, пов'язаних з академічною та професійною сферами; 6) реагує на оголошення, доволі складні повідомлення та інструкції в академічному і професійному середовищах, адекватно реагує на позицію співрозмовника; 7) пристосовується до змін, які зазвичай трапляються під час бесіди і стосуються її напрямку, стилю та основних наголосів; 8) виконує широку низку мовленнєвих функцій і реагує на них, гнучко користуючись загальноживаними фразами.

Монологічне мовлення передбачає, що студент вміє: 1) чітко виступати з підготовленими індивідуальними презентаціями щодо широкого кола тем академічного та професійного спрямування; 2) промовляти чіткий, детальний монолог з широкого кола тем, пов'язаних з навчанням та спеціальністю; 3) користуватися базовими засобами зв'язку для поєднання висловлювань у чіткий, логічно об'єднаний дискурс.

Читання передбачає, що студент: 1) розуміє автентичні тексти, пов'язані з навчанням та спеціальністю, з підручників, газет, популярних і спеціалізованих журналів та інтернетівських джерел; 2) визначає позицію і точки зору в автентичних текстах, пов'язаних з навчанням та спеціальністю; 3) розуміє намір автора письмового тексту і комунікативні наслідки висловлювання (напр., службових записок, листів, звітів); 4) розуміє деталі у доволі складних

рекламних матеріалах, інструкціях, специфікаціях (напр., стосовно функціонування пристроїв/обладнання); 5) розуміє автентичну академічну та професійну кореспонденцію (напр., листи, факси, електронні повідомлення тощо); 6) розрізняє різні стилістичні реєстри усного та писемного мовлення з друзями, незнайомцями, колегами, працедавцями та з людьми різного віку і соціального статусу, коли здійснюються різні наміри спілкування.

Письмо передбачає, що студент вміє: 1) писати зрозумілі, деталізовані тексти різного спрямування, пов'язані з особистою та професійною сферами (напр., заяву); 2) писати у стандартному форматі деталізовані завдання і звіти, пов'язані з навчанням та спеціальністю; 3) готувати і продукувати ділову та професійну кореспонденцію; 4) точно фіксувати повідомлення по телефону та від відвідувачів; 5) писати з високим ступенем граматичної коректності резюме, протоколи та ін.; 6) заповнювати бланки для академічних та професійних цілей з високим ступенем граматичної коректності; 7) користуватися базовими засобами зв'язку для поєднання висловлювань у чіткий, логічно об'єднаний дискурс; 8) виконувати низку мовленнєвих функцій та реагувати на них, гнучко користуючись загальноживаними фразами.

Підготовка до занять передбачає вивчення студентом тієї чи іншої теми не тільки на попередньому занятті, але й самостійно.

Самостійна робота студентів – одна з основних форм навчального процесу в сучасній вищій школі, головний засіб опанування програмного матеріалу і практичних умінь. У структурі навчального процесу вона здійснюється, з одного боку, поза межами аудиторних занять, коли студент в основному індивідуально оволодіває знаннями, спираючись при цьому на певні вказівки та поради викладача. З іншого боку, самостійна робота – це систематична, цілеспрямована праця студента, що

здійснюється під час аудиторних занять, на яких він слухає, засвоює, конспектує, тощо.

Програма дисципліни «Англійська мова» для першого курсу

МОДУЛЬ 1

Звуки англійської мови та система їх запису (фонетична транскрипція). Класифікація голосних та приголосних. Порівняння англійських та українських звуків. Читання голосних у відкритому та закритому складі (I та II типи).

Порядок слів у стверджувальному реченні. Заперечення *not*. Дієслово *to be*. Дієслово-зв'язка *is*. Смислові та допоміжні дієслова. Заперечення *no*. Дієслово *to have*. Сполучення *to have got*. Скорочені форми *to be*, *to have* з займенниками та часткою *not*. Обороти *there is (there are)*.

Прикметник. Місце прикметників у реченні. Перехід прикметників в іменники. Прислівник. Форми прислівників. Місце прислівників у реченні. Ступені порівняння прикметників та прислівників. Порівняльні сполучники та звороти.

Іменники: особові та загальні; злічені та незлічені. Множина іменників. Іменники, що вживаються лише в однині або множині. Збірні іменники.

Дієслово: особові та неособові форми. Правильні та неправильні дієслова. Дієслова смислові, допоміжні, модальні та дієслова-зв'язки. Часи групи *Indefinite: Present Indefinite, Past Indefinite* та *Future Indefinite*. Вживання *Present Indefinite* для майбутніх дій та в підрядних реченнях умови та часу.

Словотворчі суфікси *-er (-or)*, *-ion (-sion, -tion, -ation)*, *-ist, -ant; -ant (-ent)*, *-able (-ible)*.

Основний текст *From the history of railways: 200 years of progress.* Активна лексика до тексту. Доповіді та обговорення за темами *the importance of railways, the first steam locomotive* та *the future of railways.* Обговорення теми *the advantages and disadvantages of travelling by trains.*

Розмовна практика. Інформаційна та лексична бази за темами *About myself, Student's life, My academy* та *At the railway ticket office.*

МОДУЛЬ 2

Третій тип складу (голосна + r).

Загальний та присвійний відмінки іменників. Вживання артиклів з присвійним відмінком. Іменники, що вживаються у присвійному відмінку. Рід іменників. Іменники у функції означення.

Форми артиклів. Вживання артиклів з іменами власними та загальними, зліченими та незліченими. Артикли у сполученнях та виразах (*a lot of, in the country, at school, to take a seat* та ін.).

Дійсний, наказовий та умовний спосіб. Синтетичні та аналітичні форми наказового способу. Дієслово *let.* Заперечна форма наказового способу. Окличні речення.

Прийменники прості та складені, місце прийменника у реченні. Прийменники часу (*in, on, at, during, for, before, after, from ... to (till), by, since, while*) та місця (*above, on, at, off, into, in, to, under, below, from out of*).

Питання: загальні, спеціальні, альтернативні та розділові. Порядок слів у питальному реченні. Питальні займенники. Питальні речення до підмета та особливості їх будови. Короткі та повні відповіді на питання. Питання з прийменниками на кінці (напр., *Who did you speak to?*).

Категорія стану в англійській мові. Дійсний та пасивний стани. Порівняння вживання пасивного стану в українській та англійській мовах. Часи групи *Indefinite* у пасивному стані.

Особливості перекладу *Passive Voice* українською мовою. Перехідні та неперехідні дієслова.

Модальні відносини та модальні дієслова в англійській мові. Модальні дієслова *Can, May, Must* та їх еквіваленти і модальні вислови. Особливості будови питальних та заперечних речень з модальними дієсловами.

Словотворчі суфікси *-ure (-ture), -ment, -ness; -less, -ful, -ly*.

Основний текст *Railway Traffic Operation*. Активна лексика до тексту. Доповіді та обговорення за темами *the main principles of railway traffic operation, types of trains and compiling a timetable, marshalling yard work, centralized traffic control, computers and high technologies in traffic operation*. Додатковий текст *Railroading begins*.

Розмовна практика. Інформаційна та лексична бази за темами *Ukraine* та *Kyiv*.

МОДУЛЬ 3

Приголосні *Cc, Gg* та їх сполучення.

Статичні та динамічні дієслова. Утворення та вживання часів групи *Continuous* дійсного та пасивного стану. Сполучення *Present Continuous* дієслова *to be*. Вживання *Present Continuous* для виразу майбутньої дії.

Дієприкметник дійсного часу *Present Participle*, його утворення та місце у реченні. *Present Participle* у функції означення та обставини. Особливості перекладу українською мовою. П'ять випадків закінчення *-ing* в англійській мові.

Особові, присвійні, зворотні та вказівні займенники. Об'єктний та називний відмінок особових займенників. Присвійні займенники-іменники та присвійні займенники-прикметники.

Вказівні займенники *that, this, it*. Безособові речення та особливості їх перекладу українською мовою. Емфатична

конструкція *It is (was)* + визначальне слово + *that (who, which, when)*. Кількісні та порядкові числівники. Читання хронологічних дат. Визначення часу. Грошові суми. Телефонні номери. Прості та десяткові дроби. Відсотки.

Утворення та вживання часів групи *Perfect*. Порівняння *Present Perfect* з *Past Indefinite*. Невизначені займенники та їх місце у реченні. Слова *since* та *for*. Утворення та вживання часів групи *Perfect Continuous*. Порівняння часів *Perfect Continuous* з *Perfect*. Переклад минулого часу української мови англійською за допомогою *Past Indefinite, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect, Present Perfect Continuous* або *Past Perfect Continuous*.

Словотворчі суфікси *-ity, -ty, -ship; -ous, -ive, -y; -ate, -en*.

Основний текст 1 *The railroad track*. Активна лексика до тексту. Обговорення за темами *the early and modern railroad tracks, rails and ties, ballasted and ballastless track*. Додаткові тексти: *Unusual railways* та *Around the world: track innovations*.

Основний текст 2 *Underground Railways*. Активна лексика. Обговорення за темами *the world's first underground, metros worldwide, automated underground systems, the light metro*.

Розмовна практика. Інформаційна та лексична бази до теми *Great Britain*.

МОДУЛЬ 4

Голосні *Uu, Yu* та їх сполучення. Буквосполучення *ph*.

Дієприкметник минулого часу *Past Participle* та його місце у реченні. *Past Participle* у функції означення та обставини. Залежні та незалежні дієприкметникові звороти. Об'єктний та суб'єктний дієприкметникові звороти (*Objective and Subjective Participle Complexes*). Особливості їх перекладу українською мовою. Переклад українських дієприкметників та дієприслівників англійською мовою.

Чотири функції закінчення –ed: *Passive Voice, Perfect Tense, Past Indefinite Tense* та *Past Participle*.

Слова-замісники. Замісники іменників (зворотні займенники *that, this, one, the former...the latter*) та дієслів (*do*, допоміжні дієслова). Займенники *all, both, either...or, neither...or, each, every*. Суфікси *-ic, -al, -an; -age, -th, -ee; -ize, -(i)fy* та префікс *en- (em-)*.

Правило узгодження часів (*Sequence of Tenses*). Часи групи *Future-in-the-Past*. Випадки відхилення від правила узгодження часів. Пряма та непряма мови (*Direct and Reported Speech*). Перетворення прямої мови у непряму у розповідних, питальних та наказових реченнях. Заміна деяких вказівних займенників та прислівників часу та місця (*this, now, today, yesterday, ago* та ін.) іншими словами. Дієслова *tell* та *say*. Порівняння знаків пунктуації при прямій мові в англійській та українській мовах.

Невизначені та заперечні займенники *some, any, no, none*, вживання у ствердних, заперечних та питальних реченнях; переклад українською мовою. Похідні від невизначених та заперечних займенників (*somebody, anything, nowhere* та ін.).

Займенники для висловлення кількості (*little, few, much, many, all* та ін.). **Словотворення**: префікси *trans-, inter-, re-, under-, sub-* та суфікси *-ary, -ar, -ish; -dom, -hood*.

Основний текст *Railway Construction: tunnels and bridges*. Активна лексика до тексту. Додаткові тексти: *Kharkiv underground, news in brief about the world's metros, Various types of passenger stock, Freight cars and containers*.

Розмовна практика. Інформаційна та лексична база до теми *London*.

**Програма дисципліни «Англійська мова»
для другого курсу**

МОДУЛЬ 5

Голосні *Oo, Ee* та їх сполучення.

Дієприкметники теперішнього та минулого часів (*Present Participle* та *Past Participle*), їх вживання у функції означення. Обороти з *Present* та *Past Participle* у функції вставних членів речення (*beginning with, strictly speaking, all things considered* та ін.). Складні форми (*Passive* та *Perfect*) дієприкметника *Present Participle*. Їх утворення та функції у реченні. Особливості перекладу українською мовою. Вживання сполучників *while, when* у дієприкметникових оборотах для висловлення обставини часу.

Самостійний дієприкметниковий зворот (*Absolute Participle Construction*) та його типи (обставина місця, часу та способу дії). Місце незалежного дієприкметникового звороту у реченні. Особливості його перекладу українською мовою. Сполучник *with* при самостійному дієприкметниковому звороті.

Прості та складні речення. Поширені та непоширені речення. Головні та другорядні члени речення. Пряме доповнення. Непряме прийменникове та безприйменникове доповнення. Формальне доповнення *it*. Означення. Обставина. Складносурядні та складнопідрядні речення. Типи підрядних речень. Підрядні речення - підмети та підрядні речення - присудки. Означальні підрядні речення. Обставинні підрядні речення (часу, місця, причини, способу дії, наслідку, цілі та умови). Словотворчі префікси та суфікси *-ward(s), -wise; a-; -ure, -ture; dis-, mis-, de-*.

Герундій (*Gerund*), його форми та функції у реченні. Особливості перекладу українською мовою. Герундій у формі активного та пасивного стану. Перфектний герундій. Вживання герундія після прийменників. Герундій з попереднім іменником або займенником.

Основний текст 1 *Power supply system*. Активна лексика до тексту. Додатковий текст *New energy from old*

sources, обговорення за темами *energy of ocean tides and currents, underground steam deposits, power of wind, heat of the sun*.

Основний текст 2 *New technologies on world railways*, активна лексика до тексту.

Розмовна практика. Інформаційна та лексична база до теми *Kharkiv*.

МОДУЛЬ 6

Голосний *li* та його сполучення.

Дієслова *shall, will, would, should* у функції модальних дієслів. Вживання *should* та *would* для висловлення обов'язку, запитання, пропозиції, вірогідності, повторення дії у минулому, а також в умовних реченнях та при узгодженні часів. Модальні дієслова *ought, need, dare*. Словотворчі префікси та суфікси *un-, in-, il-, im-, ir-, non-; -ly; -ize, -fy*. Конверсія. Складні слова.

Інфінітив (*Infinitive*), його форми та функції у реченні. Особливості перекладу українською мовою. Інфінітив у формі активного та пасивного стану. Перфектний інфінітив. Інфінітив у формі *Continuous* та *Perfect Continuous*. Інфінітив з часткою *to* або без неї. Обороти «*for* + іменник (займенник) + інфінітив». Вживання інфінітива або герундія після дієслів. Група означень (атрибутивна група). Послідовність означальних слів. Способи перекладу українською мовою. Означення перед іменниками у науково-технічних текстах.

Основний текст *High speed rails*. Активна лексика до основного тексту. Додаткові тексти: *High-speed trains versus automobiles and airplanes, What is maglev, Russian / German high speed pact*. Обговорення за темами *pros and cons of high speed trains*, високошвидкісні залізниці України та Росії, високошвидкісні залізниці Європи. Переваги та

недоліки. Залізниці майбутнього з точки зору інфраструктури, рухомого складу, обсягу перевезень та ін.

Розмовна практика. Інформаційна та лексична бази до теми *The USA*.

МОДУЛЬ 7

Сполучення *th* у службових та самостійних словах.

Оборот «об'єктний відмінок з інфінітивом» (*Complex Object*). Випадки використання *Complex Object* та особливості перекладу українською мовою. Порівняння *Complex Object* з інфінітивом та *Complex Object* з дієприкметником дійсного часу. Оборот «називний відмінок з інфінітивом» (*Complex Subject*). Випадки використання *Complex Subject* та особливості перекладу українською мовою. Порівняння *Complex Subject* з інфінітивом та *Complex Subject* з дієприкметником дійсного часу.

Висловлення впевненості та можливості у майбутньому, теперішньому та минулому за допомогою модальних дієслів. Вживання модальних дієслів з пасивними та перфектними формами інфінітива.

Вільні та зв'язані (фразеологічні) словосполучення. Образні фразеолічні звороти у науково-технічній та економічній літературі. Особливості їх перекладу українською мовою.

Словотворчі моделі: складні слова, *-ed*, *self + Present (Past) Participle*.

Основний текст *Railway transport economics*. Активна лексика до тексту. Додатковий текст *Logistics on the Move*. Обговорення переваг та недоліків при виборі виду транспорту під час транспортування різних товарів.

Розмовна практика. Інформаційна та лексична бази за темою *My future speciality*.

МОДУЛЬ 8

Голосний Aa, приголосний Xx та їх сполучення.

Умовний спосіб (*Subjunctive Mood*). Вживання *Subjunctive Mood* в умовних реченнях, у зворотах *it is necessary (essential, important) that smb (should) do smth.*, в додаткових реченнях після дієслів *suggest, demand, order, insist* та ін., після порівняльних сполучників *as if, as though*, після сполучників *so that, lest*, після дієслова *wish*, сполучення *if only*, для висловлення припущення або побажання, а також у лозунгах та закликах.

Умовні речення: реальна умова (I тип), малоймовірна умова (II тип) та нереальна умова (III тип). Змішаний тип умовних речень. Вживання *could* та *might* в головній частині умовних речень другого та третього типу. Інверсія в умовних реченнях. Послідовність часів в складних реченнях, що містять умовні підрядні речення.

Емфатичні звороти. Посилювальні слова та словосполучення *as much as, as early as, do, it is/was (not) ... that (who, which), no matter, however, whatever, even if* та ін.

Інверсія після певних слів та словосполучень (*seldom, rarely, not only ... but also, not even once* та ін.) на початку речення, після прислівників місця (*here, there*), після поширеної обставини, замість *if* в умовних реченнях з *should, were, had*, для підтвердження попереднього висловлення за допомогою *so, neither/nor*, після *so, such, to such a degree* та після прямої мови, якщо підмет є іменником.

Складені сполучники (*as ... as, as long as, as soon as, as well as, both ... and, either ... or, in order that, neither ... nor, so that*) та складені прийменники (*according to, as far as, because of, by means of, due to, in addition to, in front of, in*

order to, in spite of, instead of, on account of, owing to, thanks to) у складнопідрядних реченнях.

Основний текст *The future of rail transportation*. Активна лексика до тексту. Обговорення залізниць майбутнього з точки зору інфраструктури, рухомого складу, залізничних операцій та спектра послуг. Додаткові тексти: *Four Eurasian Corridors, Russia proposes Bering Strait tunnel*.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Організація навчального процесу за модульною технологією з використанням рейтингової системи оцінювання якості та рівня знань направлена на стимулювання самостійної навчально-пізнавальної діяльності студента, сприяє підвищенню його внутрішньої та зовнішньої мотивації у здобутті знань завдяки застосуванню різноманітних форм оцінювання, чіткій організації навчального процесу, прогнозованості вимог і, як результат, призводить до підвищення якості освіти загалом.

Рейтинг – це той зовнішній мотиваційний стимул, що спонукає амбітних студентів до більш значних зрушень і досягнень. Кожен студент з будь-яким рівнем підготовки має змогу проявити себе, відчутти свій прогрес, зробити свій поступовий крок до кращого, а відчуття успіху водночас є найкращим стимулом для подальшої роботи і навчання.

Курс навчальної дисципліни «Англійська мова» складається з восьми модулів. Для зручності оцінювання кожен модуль має найвищий рейтинговий бал – 100. З чого складаються ці бали? Система не є уніфікованою, тому кожен викладач вільний наповнювати її своїм змістом. Приблизне оцінювання знань студентів на першому курсі складається з:

- граматичних аспектів (виконання домашніх завдань, неодноразові короткі тестові перевірки вивченого) – 15 балів;

- фонетичних аспектів (теорія та практика) – 10 балів;
- лексичних аспектів (ідіоматичні вирази, фразові дієслова, лексика з тематики модуля) – 15 балів;
- роботи з програмними текстами та проектної роботи – 20 балів;
- розвитку усного мовлення (монолог/діалог) – 10 балів;
- розвитку письмового мовлення (повідомлення, резюме, анотація та інші види письмових робіт) – 20 балів;
- позааудиторного читання та роботи з автентичними джерелами – 10 балів.

Приблизно таким же чином проводиться оцінювання освоєння матеріалу певного модуля на 2 курсі. Особливістю 2 курсу є те, що фонетичні аспекти спеціально не контролюються, лексико-граматичні аспекти перевіряються за допомогою тестів, розроблених викладачем. Окремим аспектом перевірки є читання. Незмінно важливими для оцінювання рівня навченості студентів залишаються продуктивні види діяльності – говоріння та письмо. Надзвичайно корисним видом роботи вважаються також різного роду проектні завдання, що направлені на розвиток творчого мислення та ініціативи студентів. Нижче подані параметри, за якими проводиться оцінювання на 2 курсі:

- робота з програмними текстами та проектна робота – 10-20 балів;
- розвиток усного мовлення (монолог/діалог) – 10-20 балів;
- розвиток письмового мовлення (повідомлення, реферат, анотація та інші види письмових робіт) – 20-30 балів;
- лексико-граматичні аспекти – 10-20 балів;
- позааудиторне читання та робота з автентичними джерелами – 20 балів.

Відвідування практичних занять на першому та другому курсах оцінюється у 10 балів.

Для додаткових балів можна використовувати творчі види робіт. Наприклад, підібрати автентичні текстові матеріали, малюнки, фотографії з теми, що вивчається, розробити кросворд, чайнворд, тести множинного чи перехресного вибору або інші ігрові чи тестові завдання для засвоєння лексики або граматики модуля.

Підсумковий модульний контроль проводиться під час контрольних тижнів за розкладом. Одержання студентом мінімальної кількості балів за кожний модуль є обов'язковою умовою його допуску до іспиту з дисципліни. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента здійснюється у національній 5-бальній системі. Таким чином, рейтинг студента за вивчення навчального матеріалу кожного модуля є сумою рейтингових балів за вищеназвані складові модуля.

Критеріями оцінки підсумкового контролю служать якісні та кількісні показники володіння студентами іншомовним спілкуванням у різних видах мовленнєвої діяльності. У продуктивних видах мовленнєвої діяльності основними якісними показниками є:

- ступінь узгодженості висловлювань із заданою темою, ситуацією;
- повнота відображення теми, ситуації;
- рівень і характеристика імпровізації у формулюванні висловлювань;
- різноманітність використання мовних засобів.

Кількісні показники складаються з обсягу (кількості слів, речень) і швидкості (наявності пауз, повторень) усного або письмового висловлювання. У рецептивних видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання) основним якісним показником є ступінь розуміння (загальне, повне, детальне). Кількісними показниками є тривалість звучання тексту і темп мовлення – в аудіюванні, обсяг тексту – в читанні. Виконання письмових семестрових контрольних завдань оцінюється таким чином:

- «5» – робота виконана повністю, правильних відповідей
90-100 %;
- «4» – робота виконана повністю, правильних відповідей
70-90 %;
- «3» – робота виконана повністю, правильних відповідей
51-70 %;
- «2» – робота виконана не повністю, правильних відповідей
30-49 %.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Оцінка «*відмінно*» виставляється студентові, який повністю виконав програму курсу, тобто виконав усі завдання, передбачені програмою курсу, показав високий рівень мовної підготовки. Для отримання відмінної оцінки студент повинен показати вміння та навички як усного, так і письмового мовлення з використанням граматичного та лексичного матеріалу курсу.

Оцінка «*добре*» виставляється студентові, який повністю виконав програму курсу і показав відповідний рівень мовної підготовки. На оцінку «*добре*» заслуговує студент, який продемонстрував добрі вміння та навички усного і письмового мовлення з використанням граматичного та лексичного матеріалу курсу.

Оцінка «*задовільно*» виставляється студентові, який виконав програму курсу не повністю, тобто не всі завдання, передбачені курсом, було виконано повністю з провини студента. На оцінку «*задовільно*» заслуговує студент, який має задовільний рівень мовної підготовки, продемонстрував достатні навички усного та письмового мовлення.

Оцінка «*незадовільно*» виставляється студентові, який не виконав програму курсу, тобто не виконав завдання курсу і не показав певних вмінь та навичок усного та письмового мовлення.

Протягом усього курсу студент повинен складати норми позааудиторного читання професійно-орієнтованих текстів англomовних джерел обсягом 20 тисяч символів для

першого курсу та 30 тисяч символів для другого курсу. Вивчення цієї дисципліни передбачає складання іспиту. Загальна кількість балів, яку студент може отримати за весь курс дисципліни «Англійська мова» дорівнює 100 балів за стобальною системою або 5 за п'ятибальною системою оцінювання. У поточній роботі студентів оцінювання провадиться тільки за стобальною системою у межах тієї кількості балів, яка відводиться на вивчення певного модуля.

Наприкінці вивчення курсу студенту виставляється підсумкова оцінка за стобальною системою оцінювання, яка переводиться на оцінку за п'ятибальною системою та ECTS (таблиця 2).

Таблиця 2

За шкалою ECTS	За стобальною шкалою	За п'ятибальною шкалою
A	90-100	5
B	82-89	4
C	75-81	4
D	69-74	3
E	60-68	3
FX	35-59	2
F	0-34	1

Рекомендована література для першого курсу

- 1 Донець С.М., Коростильова О.В., Токмакова Л.І. та ін. Англійська мова для студентів залізничних вузів. – Харків: УкрДАЗТ, 2008.
- 2 Донець С.М., Коростильова О.В. English for Railway students: Методичний посібник. – Харків: УкрДАЗТ, 2006 (№ 1315).
- 3 Полякова Т.Ю., Синявская Е.В., Тынкова О.И., Улановская Э.С. Английский язык для инженеров. – 5-е изд., – М.: Высшая школа, 2000.
- 4 Курбасова И.А., Силантьева Е.И., Слободская И.Н. Английский язык для технических вузов (транспорт, строительство, связь) – М.: Высшая школа, 1988.

- 5 Качалова К.Н., Израйлевич Е.Е. Практическая грамматика английского языка. – М.: Юнвес Лист, 1997.
- 6 Новицкая Т.М., Макеева В.Н. Практическая грамматика английского языка. – М.: Высшая школа, 1983.
- 7 Фищенко О.П. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції з теми «Життя студента» для студентів 1 курсу всіх факультетів. – Харків: ХарДАЗТ, 1996 (№ 279).
- 8 Барак С.М. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції за темою «Українська державна академія залізничного транспорту» для студентів 1 курсу. – Харків: ХарДАЗТ, 1994 (№ 3045).
- 9 Михайленко В.М. Молодь у сучасному суспільстві: Методичні вказівки з розвитку навичок розмовного мовлення з елементами комунікативної компетенції для студентів I-II курсів усіх спеціальностей. – Харків: ХарДАЗТ, 1998 (№ 3467).

- 10 Донець С.М. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції та навичок різних видів читання по широкому профілю Вузу для студентів I курсу всіх спеціальностей. - Харків: ХарДАЗТ, 2000. - Ч. 1 (№ 1148).
- 11 Аганова В.М. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з теми «Деякі факти з життя англomовних країн». - Харків: УкрДАЗТ, 2003. – Ч. 1 (№ 724).
- 12 Плотнікова О.В. Методичні вказівки з розвитку розмовних навичок за темою «Інтернетна англійська мова». – Харків: УкрДАЗТ, 2004. – Ч. 2 (№ 1198).
- 13 Коростильова О.В. Методичні вказівки та контрольнo-тренувальні граматичні завдання до модулів 1-го курсу 1-го семестру всіх спеціальностей. – Харків: УкрДАЗТ, 2005 (№ 1296).
- 14 Черноштан В.М., Зінченко О.М. Методичні вказівки до розмовної теми «Україна» з розвитку комунікативної компетенції для студентів 1 курсу всіх спеціальностей. – Харків: УкрДАЗТ, 2006 (№ 768).
- 15 Михайленко В.М. Молодь у сучасному суспільстві: Методичні вказівки з розвитку навичок розмовного мовлення з елементами комунікативної компетенції для студентів I-II курсів усіх спеціальностей. – Харків: ХарДАЗТ, 1998 (№3467).
- 16 Коростильова О.В. Методичні вказівки та контрольнo-тренувальні граматичні завдання до модулів 1-го курсу 2-го семестру всіх спеціальностей. – Харків: УкрДАЗТ, 2005 (№ 775).

- 17 Михайленко В.М. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції за країнознавчою темою «Велика Британія. Історія та сучасність» для студентів 1 курсу всіх спеціальностей. – Харків: УкрДАЗТ, 2002 (№1014).

Рекомендована література для другого курсу

- 1 Донець С.М., Коростильова О.В., Токмакова Л.І. та ін. Англійська мова для студентів залізничних вузів. – Харків: УкрДАЗТ, 2008.
- 2 Донець С.М., Коростильова О.В. English for Railway students: Методичний посібник. – Харків: УкрДАЗТ, 2006 (№ 1315).
- 3 Полякова Т.Ю., Синявская Е.В., Тынкова О.И., Улановская Э.С. Английский язык для инженеров. – 5-е изд., – М.: Высшая школа, 2000.
- 4 Курбасова И.А., Силантьева Е.И., Слободская И.Н. Английский язык для технических вузов (транспорт, строительство, связь) – М.: Высшая школа, 1988.
- 5 Качалова К.Н., Израйлевич Е.Е. Практическая грамматика английского языка. – М.: Юнвес Лист, 1997.
- 6 Новицкая Т.М., Макеева В.Н. Практическая грамматика английского языка. – М.: Высшая школа, 1983.
- 7 Михайленко В.М. Молодь у сучасному суспільстві: Методичні вказівки з розвитку навичок розмовного мовлення з елементами комунікативної компетенції для студентів I-II курсів усіх спеціальностей. – Харків: ХарДАЗТ, 1998 (№3467).
- 8 Фіщенко О.П. Методичні вказівки до розмовної теми «Українські залізниці» з розвитку професійного спілкування для студентів 2 курсу всіх спеціальностей. – Харків: УкрДАЗТ, 2006.
- 9 Дзюба О.А., Печій І.О. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції до розмовної теми «Харків». – Харків: УкрДАЗТ, 2006 (№ 555).
- 10 Пилаєва Т.В., Дикань О.В. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції з теми «Сполучені Штати Америки» для студентів II курсу всіх спеціальностей. – Харків: УкрДАЗТ, 2002 (№ 1057).

Вагони та вагонне господарство

- 11 Токмакова Л.І., Загрійчук Л.М. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції та навичок різних видів читання за темою «Мій фах – вагони та вагонне господарство» для студентів 2 курсу. – Харків: УкрДАЗТ, 2006 (№ 1321).

- 12 Токмакова Л.І., Загрійчук Л.М. Методичні вказівки з розвитку навичок різних видів професійно-орієнтованого читання за темою «Рухомий склад та спеціальна залізнична техніка (Вагони)» для студентів 2 курсу механічного факультету. – Харків: УкрДАЗТ, 2007 (№ 3090).

Локомотиви та локомотивне господарство

- 13 Барак С.М. Методические указания по развитию коммуникативной компетенции и навыков коммуникативного чтения по специальности «Локомотивы» – Харьков: ХИИТ, 1992 (№ 961).
- 14 Донец С.М. Методические указания к лексико-грамматическим тестам для промежуточного контроля знаний, умений и навыков студентов 2 курса механического факультета (Локомотивы). – Харьков: ХИИТ, 1993 (№ 3026).

- 15 Пилаєва Т.В., Муковоз В.Г. Методичні вказівки з розвитку навичок різних видів професійно-орієнтованого читання за темою «Рухомий склад та спеціальна техніка залізничного транспорту (Локомотиви)» для студентів 2 курсу механічного факультету. – Харків: УкрДАЗТ, 2008.

Електротранспорт

- 16 Барак С.М. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції (розмовних навичок та комунікативного читання) за темою «Електровози та електричні поїзди» для студентів 2 курсу механічного факультету. – Харків: ХарДАЗТ, 1996 (№ 194).
- 17 Пилаєва Т.В. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції за темою «Мій фах - електротранспорт». – Харків: УкрДАЗТ, 2005 (№ 661).

Промислова теплоенергетика

- 18 Михайленко В.М. Методичні вказівки з розвитку читання, розуміння та обговорення технічних текстів за фахом для 2 курсу механічного факультету спеціальності «Промислова теплоенергетика». – Харків: УкрДАЗТ, 2000 (№ 1139).
- 19 Фіщенко О.П. Методичні вказівки за темою «Мій фах – промислова теплоенергетика». – Харків: УкрДАЗТ, 2003 (№ 606).

Залізничні споруди

- 20 Дзюба О.А., Печій І.О. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції за темою «Мій фах» для студентів 2 курсу спеціальностей ЗС та БКМ. – Харків: УкрДАЗТ, 2005 (№ 482).
- 21 Токмакова Л.І. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції та навичок різних видів читання для студентів 2 курсу спеціальності «Будівництво залізниць, колія та колійне господарство». – Харків: УкрДАЗТ, 2001.

Промислове та цивільне будівництво

- 22 Ярцева А.В. Методичні вказівки з розвитку навичок до різних видів читання з елементами комунікативної компетенції для студентів 2 курсу спеціальності «Промислове та цивільне будівництво» – Харків: ХарДАЗТ, 1997. – Ч. 1 (№ 3326).
- 23 Ярцева А.В. Методичні вказівки з розвитку навичок до різних видів читання з елементами комунікативної компетенції за темами «Тонелі» та «Спеціальності в цивільному будівництві» для студентів 2 курсу спеціальності «Промислове та цивільне будівництво». – Харків: ХарДАЗТ, 2000 (№ 1142).

Будівельні та колійні машини

- 24 Фіщенко О.П. Методичні вказівки з розвитку навичок читання та комунікативної компетенції для студентів спеціальності БДМ. – Харків: УкрДАЗТ, 2000.
- 25 Шульженко Н.В. Методические указания к текстам для обучения различным видам чтения по специальности «Строительно-дорожные машины» – Харьков: ХИИТ, 1989. – Ч. 1 (№ 609).
- 26 Шульженко Н.В. Методические указания к текстам для обучения различным видам чтения по специальности «Строительно-дорожные машины». – Харьков: ХИИТ, 1989. – Ч. 2 (№ 367).

Економіка залізничного транспорту

- 27 Донець С.М. Методичні вказівки з навчання різних видів читання та розвитку навичок професійного спілкування за темою «Мій фах – фінанси». – Харків: УкрДАЗТ, 2004 (№1176).
- 28 Дикань В.В., Гаврилова О.В., Дикань О.В. Англійська мова для студентів-економістів: Методичний посібник. – Харків: УкрДАЗТ, 2004.

- 29 Нешко С.І. Методичні вказівки з розвитку розмовних навичок професійного спілкування за темою «Мій фах – маркетинг» . – Харків: УкрДАЗТ, 2004 (№1209).
- 30 Дикань В.В. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції та навичок різних видів читання за темою «Мій фах – економіка підприємств». – Харків: УкрДАЗТ, 2004 (№1210).

Автоматика, телемеханіка та зв'язок

- 31 Аганова В.М. Методичні вказівки з розвитку навичок професійного спілкування до розмовної теми «Автоматика, телемеханіка та зв'язок». – Харків: УкрДАЗТ, 2003 (№532).
- 32 Аганова В.М. Методичні вказівки з розвитку навичок різних видів профорієнтованого читання для студентів 2 курсу АТЗ. – Харків: УкрДАЗТ, 2002 (№1312).

Управління процесами перевезень

- 33 Нешко С.І. Методичні вказівки з розвитку навичок комунікативної компетенції за темою «Організація митного контролю перевезень на залізничному транспорті». – Харків: УкрДАЗТ, 2003 (№600).
- 34 Токмакова Л.І. Методичні вказівки з розвитку розмовних навичок за темою «Мій фах – митниця та митний контроль» . – Харків: УкрДАЗТ, 2004 (№1177).
- 35 Донець С.М. Методичні вказівки з розвитку комунікативної компетенції з теми «Мій фах» для студентів 2 курсу факультету УПП. – Харків: УкрДАЗТ, 1998.

www.railjournal.com International Railway Journal

www.economist.com – the Economist

www.apta.com - American Public Transit Association (APTA)

www.aar.org Association of American Railroads (AAR)

www.uic.asso.fr - International Union of Railways (UIC)

www.uitp.com - Union Internationale des Transports Publics (UITP)

www.worldbank.org - World Bank

www.lrrail.com Lloyd's Register Transportation

www.railwayage.com Railway Age

www.rtands.com Railway Track & Structures

www.transport.alstom.com Alstom

www.transportation.bombardier.com Bombardier Transpor

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для організації самостійної роботи
студентів 1-2 курсу з англійської мови

(англійська мова)

Відповідальний за випуск: старш. викл. О.В. Коростильова
редактор

Підписано до друку
Формат папіру 60x84 1/16. Папір писальний.
Умовн.-друк.арк. . Обл.-вид.арк. .
Замовлення № . Тираж 50 . Ціна

Друкарня ХарДАЗТу,
310050, Харків – 50, пл. Фейєрбаха, 7